

skal det Arbejde udføres, men han maa tænke over, hvor Midlerne skulle komme fra. Jeg har derfor ment, at man der vistnok maatte gaa til at sætte et længere Aaremaal, thi det er jo slet ikke ubekendt, at Statskassen dog ikke er uundømmelig, og der maa altsaa ogsaa være visse Hensyn at tage der. Jeg skal blot antyde her, hvorledes jeg har tænkt mig det, og for Resten forbeholde mig Ret til at stille Vædringer til anden Behandling. Efter hvad jeg har set, ville samtlige de her opførte Baner udgøre en Længde af saadan noget som lidt over 80 Mil. Men nu maa man ikke glemme, at der er flere Baner under Opmaar, som man bliver nødt til at tage med, og desuden maa det heller ikke lades ude af Betragtning, at samtidig med, at man bygger de her foreslaaede Baner, maa man ogsaa være belabet paa at skulle have ordnet de kjøbenhavnske Banegaardsforhold. Man vil altsaa se, at det stiller temmelig store Fordringer til Statskassen, og jeg mener derfor, at man maa tage sine Forbehold, saaledes at man ikke gaar hen og forlanger noget umuligt. Vil man nu hufte, at foruden de Baner, som her ere foreslaaede, ville ogsaa andre private Baner rimeligvis komme med, inden vi naa til en affluttede Behandling af den foreliggende Sag, saa ville vi rimeligvis naa op til saadant noget som henimod 100 Mil Jærnbaner. Vil man saa tænke sig, at Statskassen skal yde et Tilskud, som der er foreslaaet her, saa vil det rimeligvis efter alt at dømmes blive saadant noget som 100,000 Kr. pr. Banemil. Regner man saa ud, hvad disse 100 Mil Jærnbane til 100,000 Kr. pr. Banemil udgøre, saa bliver det 10 Mill. Hvis disse 10 Mill. nu skulle ud af Statskassen i den Tid, som her er foreslaaet, saa bliver det slet ikke saa lille et Beløb aarlig, og jeg ved ikke, om det er forsvareligt at forlange et saa stort Beløb, eftersom Kassens Beholdning nu for Tiden er. Jeg tror det ikke, og derfor er det, jeg har ment, naar man dog indrømmer, hvad jeg syntes, at den ærede Ordfører indrømmede, nemlig at det maatte tages under Overvejelse, om man ikke burde lade Banerne bygges i en længere Aarække, end her er foreslaaet, at det vilde være heldigt straks at ind sætte dette i Løben. Hvorfor egentlig lade denne gaa videre i den Form, naar man dog er belabet paa, at dette skal ind sættes alligevel? Derfor siger jeg: var det nu ikke det heldigste, om man straks indsatte enten et vist Antal Aar flere, eller ogsaa at man satte et vist Beløb, som aarlig maa ydes af Statskassen til disse Baner, som her ere foreslaaede. Man kunde jo sætte f. Eks. 1

Mill. Kr., saa vil jo Tiden strække lidt længere ud, man vilde saa komme til at bygge paa de Baner i 10 Aar, og det ser jeg slet ingen Ulykke i. S det hele taget er det altsaa det, jeg gaar ud fra, at man maa sige, at vi vilde ikke forlange noget urimeligt af Statskassen; vi maa ikke forlange mere, end man med Rimelighed kan antage, at Statskassen kan udrede. Desuden er der, synes det mig, ogsaa et andet Hensyn, som vil gøre sig gældende, og som da forresten ogsaa allerede er berørt i Dag. Det er Arbejdets Udførelse. Ja, det er ganske sikkert, at skal en saadan Masse Baner bygges færdig i Løbet af den korte Tid, her er foreslaaet, vil vist nok den indenlandske Arbejdskraft slet ikke forslaa, og selv om man kunde tænke sig, at Arbejdet kunde lade sig udføre med den indenlandske Arbejdskraft, vil vist nok enhver, som har en lille Smule Forstand paa Landbrugsforhold, indse, at det vil blive rent ruinerende for Landbruget. Hvis al den Arbejdskraft, som vil udføres til at bygge disse Baner, skal afgives alene her fra Landet, vil man kunne indse, at det vil trække en saa umaadelig Arbejdskraft fra Landbruget, at Landbruget vil være stillet i en endnu meget sørgeligere Stilling, end det for Tiden er i. Nu kunde man jo sige: Ja, men saa kunde man jo tage udenlandsk Arbejdskraft, se at saa Udlandinge her ind i Landet til dette Arbejde. Men det vil man vist nok være noget betænkelig ved alligevel. Man ved af Erfaring, at det ikke er de bedste Individuer, der komme fra Udlandet og søge den Slags Arbejde. Det kan altsaa medføre Banfælgeligheder nok i den Tid, Arbejdet staar paa, men jeg turde maatte ogsaa pege paa, at dette Forhold kan medføre den Banfælgelighed, at man, naar de offentlige Arbejder ere udførte, beholder nogle af disse Individuer, der senere ofte vilde blive til Byrde for Samfundet.

Det var altsaa det, jeg hovedsagelig vilde udtale mig om allerede her paa Sagens nuværende Stadium: om man ikke kunde finde det rimeligt at ind sætte enten et længere Aaremaal for Bygningen af de foreslaaede Baner eller en bestemt Sum, som aarlig maa ydes af Statskassen til disse Baner. — Dernæst har jeg et Spørgsmaal, jeg gerne vilde stille til den højtærede Indenrigsminister. Naar det hedder i § 1: Regeringen bemyndiges til at meddele Gæret til Anlæg og Drift o. s. v., vilde jeg være meget taknemmelig for at saa en bestemt Udtalelse fra den højtærede Minister i den Henseende. Hvis nemlig nu Forslaget, som det her foreligger eller i nogen ændret Skikkelse, bliver til Lov, saaledes altsaa, at